

RS AU § 172 Återkoppling på regionens minoritetspolitiska mål och riktlinjer

Ärendenummer: RS 2025/2444

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Enligt §5 b i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk är regioner och kommuner skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete, och på begäran lämna dessa till uppföljande myndigheter. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget, som vid tidpunkten ansvarade för uppföljningen av tillämpningen av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk, har gått igenom Region Gotlands minoritetspolitiska mål och riktlinjer och lämnade den 17 december 2025 återkoppling på dessa. Från och med 2026 har MUCF övertagit Länsstyrelsens nationella uppföljningsuppdrag, medan Sametingets uppföljningsansvar kvarstår i frågor som rör samer och samiska. Nedan beskrivs inkomna synpunkter och regionens kommentar på dessa:

1. Det framgår inte om samråd med nationella minoriteter har genomförts i utformningen av regionens handlingsplan. I författningskommentarerna till minoritetslagstiftningen framgår att utformningen av minoritetspolitiska mål och riktlinjer bör ske i samråd med de nationella minoriteterna.

Regionens kommentar: I framtagandet av Mål och riktlinjer har synpunkter och önskemål från nationella minoriteter beaktats i målsättningarna, för att ge nationella minoriteter inflytande. Det skedde genom flera möten/ samråd med nationella minoriteter under tiden för framtagandet av Mål och riktlinjer. Detta beskrivs i inledningen på dokumentet "För att ge nationella minoriteter inflytande i arbetet med dessa mål och riktlinjer har synpunkter och önskemål från samråd beaktats i målsättningarna."

2. I dokumentet saknas riktlinjer för arbetet med enskildas rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med regionen i ärenden i vilka den enskilde är part (minoritetslagen 9 §). Detsamma gäller hur regionen verkar för att det ska finnas tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i kontakter med regionen (minoritetslagen 11 §).

Regionens kommentar: Region Gotland bedömer att nuvarande mål och riktlinjer redan omfattar de delar som avses i återkopplingen. Dokumentet anger att regionen ska identifiera språkkompetenser hos medarbetare, tillgängliggöra information om rättigheter på minoritetsspråk samt, där sådan personal finns, erbjuda äldreomsorg med personal som har kunskaper i nationella minoritetsspråk. Dessa skrivningar är avsedda att ge stöd för tillämpningen av minoritetslagens bestämmelser om rätten att använda finska, meänkieli och

samiska i kontakter med regionen samt regionens ansvar att verka för tillgång till personal med sådana språkkunskaper.

Eftersom Region Gotland inte ingår i förvaltningsområde för finska, meänkieli eller samiska är 9 § minoritetslagen tillämplig i de fall enskilda önskar använda något av dessa språk i ärenden där den enskilde är part eller ställföreträdare för part. Rätten gäller då under förutsättning att ärendet kan handläggas av personal som behärskar språket. Region Gotlands riktlinje om att identifiera språkkompetenser hos medarbetare syftar till att möjliggöra en sådan bedömning och att skapa förutsättningar för tillämpning av bestämmelsen.

Region Gotland bedömer mot denna bakgrund att nuvarande mål och riktlinjer ger stöd för regionens arbete enligt §9 och §11 i minoritetslagen. Någon revidering av styrdokumentet bedöms inte vara nödvändig med anledning av återkopplingen.

3. Det framgår inte av riktlinjen giltighetstiden för dokumentet samt hur och när den följs upp.

Regionens kommentar: Mål och riktlinjer gäller tills vidare. Uppföljning sker årligen genom samråd med nationella minoriteter och inom ramen för nämndernas ordinarie uppföljning av verksamheten. Regionstyrelseförvaltningen ansvarar för att dokumentets aktualitet prövas vid behov, exempelvis vid förändrad lagstiftning eller efter återkommande synpunkter från samråd.

På samrådsmöte med nationella minoriteter den 12 maj 2026 har Region Gotland tagit upp inkomna synpunkter för en dialog samt även regionens kommentarer.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att framtagna Mål och riktlinjer svarar mot regionens behov att få vägledning i arbetet med att stärka de nationella minoriteters rättigheter. Inkomna synpunkter från Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget bedöms inte föranleda nya åtgärder, utan pågående arbete med de nationella minoriteters rättigheter bedöms ändamålsenligt, och arbetssätt med framtagna Mål och riktlinjer bedöms leva upp till kraven som lagen föreskriver.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Stefaan De Maecker, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Återkoppling på regionens minoritetspolitiska mål och riktlinjer, 2025-12-17
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-05-28